

Переклад фрагментів вироку, що був винесений Окружним судом у Варшаві 29 червня 2022 року у справі Фондації "Відкритий Діалог", Варшава, Людмили Козловської та Бартоша Крамека проти Мацея Вонсіка.

Номер справи: XXV C 2578/19

Головуючий суддя: суддя Павел Дуда

Протоколант: секретар суду Патрик Канецький

Окружний суд у Варшаві XXV відділ цивільних справ

Фрагменти зі сторінок 1-2:

...справу, порушену Фондацією "Відкритий Діалог" з юридичною адресою у Варшаві, Людмилою Козловською та Бартошем Крамеком проти Мацея Вонсіка про захист особистих прав

I. зобов'язує Мацея Вонсіка протягом 14 днів від дня набрання рішенням законної сили опублікувати такі заяви: *"Я, Мацей Вонсік, прошу вибачення у пані Людмили Козловської та пана Бартоша Крамека за порушення їхніх особистих прав, а саме — доброго імені, а також у Фондації "Відкритий Діалог" з юридичною адресою у Варшаві (KRS: 0000353754) за порушення її особистих інтересів у вигляді репутації та доброго імені через розповсюдження образливої та неправдивої інформації на TVP Info.*

Я заявляю, що моя заява містила неправдиву інформацію про джерела фінансування Фондації "Відкритий Діалог", її російські зв'язки та заклики до перевороту та кровопролиття серед поляків, у такий спосіб виставляючи в невігідному світлі пані Людмилу Козловську, пана Бартоша Крамека та Фондацію "Відкритий Діалог". Заява зроблена внаслідок програної судової справи»,

Фрагмент зі сторінки 11:

Суд встановив наступні факти:

Людмила Козловська - українська громадська активістка та учасниця кампаній щодо захисту прав людини, зокрема в пострадянських країнах. Вона також є засновницею Фондації "Відкритий Діалог", яка активно працює в рамках своїх статутних завдань (обставини, встановлені відповідно до статті 230 Цивільного процесуального кодексу - надані позивачами в позовній заяві, не оспорується відповідачем).

Фрагмент зі сторінки 12:

У 2013-2014 роках Фондація організувала місію на підтримку українського громадянського суспільства, яке боролось за європейську інтеграцію України під час "Революції гідності" на Майдані Незалежності в Києві. У 2014 році програма гуманітарної допомоги, започаткована Фондацією під час Євромайдану, була поширена на допомогу постраждалим від російської агресії в Криму та на сході України. У 2014-2016 роках Фондація "Відкритий Діалог" керувала у Варшаві центром допомоги та

інтеграції мігрантів і біженців з України "Український світ". Казахстан і Молдова також були напрямками діяльності Фондації. З липня 2017 року Фондація та її представники також виступають на тему ситуації, пов'язаної з конституційною кризою та порушенням верховенства права в Польщі правлячою партією "Право і Справедливість" та підпорядкованими їй структурами (обставини, встановлені відповідно до ст. 230 Цивільного процесуального кодексу - викладені позивачами у позовній заяві, не заперечуються відповідачем, свідчення свідка Катажини Щипської - к. 672-673, допит позивача Бартоша Крамека - к. 713-715, допит позивача Людмили Козловської - к. 715-716).

Фрагмент зі сторінки 14:

Бартош Крамек опублікував вищезгаданий маніфест на захист незалежності судової влади в Польщі, визнаючи, що не може бути пасивним у ситуації, коли влада порушує конституційний лад у Польщі і тривають соціальні протести (слухання позивача Бартоша Крамека - к. 713-715).

Фрагмент зі сторінки 17:

Рішенням № DL.WIPO.410.1079.2018.JPP від 15 лютого 2018 року, прийнятим у зв'язку з апеляцією, поданою заявником, Голова Управління у справах іноземців залишив у силі рішення Воєводи від 4 жовтня 2018 року. Воєводський адміністративний суд у Варшаві в рішенні від 5 вересня 2019 року № IV SA/Wa 1311/19 скасував рішення Голови Управління у справах іноземців від 15 лютого 2018 року і попереднє рішення Мазовецького воєводи від 4 жовтня 2018 року, вказавши, що зібрані докази, які містять лише загальну інформацію, не дають підстав для формування висновків про законність відмови Людмилі Козловській у наданні дозволу [на перебування] з міркувань державної безпеки. Це рішення набуло чинності 13 листопада 2019 року. (Інформація Управління у справах іноземців - к. 539-547v.).

Фрагмент зі сторінки 18:

Воєводський адміністративний суд у Варшаві рішенням від 16 квітня 2019 року, № IV SA/Wa 521/19, скасував оскаржуване рішення Голови Управління у справах іноземців від 20 листопада 2018 року, № DLC.WWC.4171.963.2018.AB, а також попереднє рішення від 1 жовтня 2018 року, № DL.WWC.4171.963.2018.SW, постановивши, що на підставі інформації, яка міститься в секретному документі, та решти доказів немає підстав для висновку про наявність підстав для внесення даних до списку та до Шенгенської інформаційної системи (ШІС), оскільки інформація є дуже неоднозначною і не дозволяє зробити висновок про наявність загрози державній безпеці. Це рішення набуло чинності 9 липня 2019 року (інформація Голови Агентства внутрішньої безпеки - к. 554-555, інформація Управління у справах іноземців - к. 539-547v.).

Фрагменти зі сторінок 28-29:

Заяви Мацея Вонсіка у ЗМІ негативно вплинули на діяльність позивачів. Позивачі стали об'єктом численних ненависницьких висловлювань на інтернет-порталах, які були розміщені, зокрема, під опублікованими заявами відповідача. Траплялося, що деякі

інвестори вирішували не допомагати Фондації фінансово, бо боялися зауважень і податкових перевірок. Деякі співробітники Фондації звільнилися (свідчення свідка Каєтана Врублевського - к. 574-575, свідчення свідка Катажини Щипської - к. 672-673, допит позивача Бартоша Крамека - к. 713-715, допит позивача Людмили Козловської - к. 715-716).

Вищезазначені факти були встановлені Судом на підставі вищезазначених доказів. Суд визнав повністю достовірними докази, що містяться у вищезазначених документах, включаючи роздруківки статей у пресі, коментарі на інтернет-порталах, а також відео- та аудіоматеріали, записані на компакт-диску, долучені до матеріалів справи, які не викликали жодних сумнівів щодо їхньої достовірності та не оскаржувалися учасниками провадження.

Фрагмент зі сторінок 30-31:

Суду також не було надано жодних достовірних доказів, які б підтвердили правдивість тверджень відповідача про те, що Петро Козловський (який був донором Фондації) виробляв зброю в Криму або продавав зброю Чорноморському флоту. Навіть якби це було правдою, як стверджувалося під час судового розгляду, що компанія брата заявника виробляла і продавала лампочки, які використовуються на кораблях Чорноморського флоту, це жодним чином не означало б ані виробництво зброї, ані торгівлю зброєю, оскільки лампочки, з яких складається освітлення кораблів, не можуть розглядатися як такі.

Фрагменти зі сторінок 33-34:

Застосовуючи наведені вище припущення до даної справи, слід зазначити, що висловлювання, зроблені відповідачем під час телепередач, про які йде мова, містять інформацію, яка завдає шкоди доброму імені (честі) Бартоша Крамека і Людмили Козловської, а також доброму імені (репутації) Фондації "Відкритий Діалог", оскільки відповідач, розповідаючи про діяльність Фондації та діяльність Бартоша Крамека і Людмили Козловської (зокрема, їхню діяльність у складі Фондації), робив заяви про непрозорість фінансування Фондації, отримання Фондацією коштів від компаній, що виробляють зброю в Криму, а також від шотландських підставних компаній, пов'язаних зі скандалом "Panama Papers", звинувачував заявників у відмиванні грошей, у тому, що вони пов'язані з російськими спецслужбами і займаються гібридною діяльністю, а також зазначив, що маніфест, опублікований Бартошем Крамеком, був спрямований на кровопролиття, організацію перевороту в державі або організацію Майдану в Польщі. Такі заяви, безсумнівно, представляли позивачів у негативному світлі, підриваючи їхню діяльність у сфері захисту верховенства права та прав людини, приписуючи позивачам незаконні дії або дії, що суперечать їхнім задекларованим цілям. Такі прямі заяви або пропозиції містилися в показаннях підсудного, які були детально процитовані вище. Зміст висловлювань відповідача, зроблених під час телевізійних ефірів, і весь тон розповіді відповідача в сприйнятті пересічного глядача зменшили суспільне визнання позивачів, піддали їх негативним коментарям і завдали шкоди їхній репутації, ставши при цьому підставою для негативних почуттів з боку самих позивачів.

Фрагменти зі сторінок 42-44:

Застосовуючи наведені вище припущення до даної справи, слід, перш за все, зазначити, що оспорювані висловлювання відповідача мали не лише критичний характер по відношенню до позивачів у зв'язку з їхньою діяльністю, але й містили інформацію (твердження) про отримання Фундацією коштів від підприємств, що виробляють зброю в Криму, а також від шотландських підставних компаній, пов'язаних зі справою "Rapana Papers", про "відмивання" або використання "брудних грошей", зв'язок заявників з російськими спецслужбами, проведення "гібридної" діяльності, спрямованої на дестабілізацію ситуації в Польщі. Звинувачення заявників в отриманні коштів на свою діяльність (в рамках Фундації "Відкритий Діалог") від бізнесменів, які виробляють зброю в Криму - для російських збройних сил, у використанні фінансових ресурсів, отриманих злочинним шляхом, або участі в кримінальному процесі введення в обіг незаконних грошей ("відмивання грошей"), у зв'язках з російськими спецслужбами і фактичному веденні діяльності (описаної як "гібридна") в інтересах цих служб (а не для захисту верховенства права і прав людини), не є оціночними твердженнями, але містить твердження про факти, які можна перевірити з точки зору істинності чи хибності. Такі звинувачення відповідача на адресу заявників присутні у всіх вищезазначених заявах автором яких є відповідач, вони сформульовані чітко, а також випливають з контексту заяв відповідача, який передбачає, що заявники здійснюють діяльність з використанням незаконних (злочинних) коштів або коштів від суб'єктів, які торгують зброєю, на користь російських збройних сил, що заявники мають зв'язки зі спеціальними службами Російської Федерації, а також що вони здійснюють приховану діяльність, відмінну від фактично задекларованої діяльності у сфері захисту та прав людини, з метою дестабілізації ситуації в Польщі та в інтересах Російської Федерації.

Вищезазначені твердження відповідача на адресу позивачів слід визнати такими, що не відповідають дійсності - відповідач не зміг довести за допомогою доказів, що такі висловлювання на адресу позивачів обґрунтовані об'єктивними фактами. Перш за все, зібрані у справі докази не дають підстав для висновку про те, що позивачі в ході своєї діяльності були залучені до збуту незаконних коштів злочинного походження ("брудних грошей"). Оскільки на тлі фактів цієї справи оцінка відповідача щодо непрозорості фінансування Фундації не відповідає дійсності, (в контексті сумнівів щодо транзакцій між компанією "Silk Road", донором Фундації, та підприємцями, зареєстрованими в Шотландії, - стосовно фактичного надання послуг за які були сплачені кошти "Silk Road", і неможливість перевірити власників цих шотландських компаній), Суду не було надано доказів у цій справі, які б дозволили йому зробити висновок, що кошти, перераховані зареєстрованими в Шотландії контрагентами "Silk Road", були отримані від злочинної діяльності, і що транзакції, на які вказав відповідач, слугували для виведення на ринок кримінальних грошей. Тут важливо підкреслити, що введення злочинних коштів в економіку (так зване "відмивання грошей") є кримінальним злочином, який карається статтею 299 Кримінального кодексу. Тому публічне звинувачення такого серйозного характеру проти іншої особи не може бути зроблене довільно, без вагомих доказів. Відповідач не надав доказів, які б свідчили про вчинення позивачами таких дій, принаймні з достатньою вірогідністю.

Також не можуть бути підтверджені твердження відповідача про російські зв'язки заявників, тобто використання Фундацією коштів, отриманих від підприємства, що

виробляють зброю в Криму для російських збройних сил, або зв'язки позивачів з російськими спецслужбами, чиї цілі вони нібито переслідували на території Польщі (замість заявленого захисту верховенства права і прав людини), здійснюючи так звану "гібридну" діяльність. Зокрема, не було доведено, що Петро Козловський (брат Людмили Козловської), який є донором Фондації "Відкритий Діалог", коли-небудь виробляв зброю в Криму і продавав її до Російської Федерації. Навіть якби севастопольська компанія, що належить Петру Козловському, справді виробляла лампочки, які використовувалися на кораблях Чорноморського флоту, як стверджується в цьому провадженні, виробництво таких лампочок не може розглядатися як виробництво зброї. [Теза про російські зв'язки позивачів також видається непереконливою, якщо взяти до уваги їхні біографії, особливо Людмили Козловської, яка займалася захистом прав людини в Україні, в рамках громадського руху "Євромайдан" виступала проти політики влади в Україні, спрямованої на підтримку Росії, і була змушена покинути Крим після його анексії Росією. З огляду на це, твердження відповідача про російські зв'язки з позивачами слід вважати такими, що не мають під собою жодного фактичного підґрунтя.](#)

Фрагмент зі сторінки 45:

[Заяви відповідача щодо маніфесту Бартоша Крамека від 21 липня 2017 року, в яких відповідач вказав, що маніфест \(також опублікований на сайті Фондації\) закликав поляків до перевороту і пролиття крові або до організації Євромайдану в Польщі, також не відповідали дійсності.](#)

Фрагменти зі сторінок 46-47:

Отже, дискримінаційні висловлювання відповідача щодо позивачів, описані вище, мали протиправний характер, оскільки містили неправдиву інформацію або оцінку без фактичних підстав, а також порушували добре ім'я (честь, ділову репутацію) позивачів через значну вагу сформульованих відповідачем звинувачень. Слід ще раз підкреслити, що відповідач робив заяви в зазначених телепрограмах як представник органів державної влади (відповідальний за безпеку держави), а отже, за визначенням, до нього суспільство (глядачі телепрограм) ставилося набагато серйозніше, ніж до будь-якого іншого пересічного громадянина чи навіть публіциста, оскільки він мав за собою авторитет держави. У такій ситуації відповідачу слід ще ретельніше зважувати свої слова, уникаючи висловлювань, тверджень та оцінок, які ґрунтуються на недостовірних або неперевіренних джерелах і не відповідають дійсному стану речей, як це було в проаналізованих справах.

Слід також звернути увагу на контекст, в якому ці неправдиві заяви про позивачів були зроблені відповідачем. Це сталося після того, як Бартош Крамек опублікував маніфест (також розміщений на сторінці Фондації у Facebook) із закликом до громадських протестів на захист верховенства права і проти запланованих політичною владою змін у судовій системі, які значна частина суспільства оцінює як такі, що підривають принцип незалежності судової влади від інших органів влади. Відповідач був політиком, пов'язаним з правлячою в Польщі політичною партією, членом виконавчої та законодавчої влади, і, роблячи вищезгадані заяви, він був частиною подібної інформації, поширеної щодо заявників засобами масової інформації, прихильними до тодішньої державної влади. Це дозволяє висунути тезу про те, що, висуваючи

вищезазначені необґрунтовані звинувачення на адресу позивачів, відповідач не мав на меті "захист суспільно законного інтересу" у вигляді права на інформацію, а мав на меті дискредитацію позивачів у зв'язку з їхніми критичними висловлюваннями про політичну владу, звинуваченнями у порушенні верховенства права правлячою більшістю.

Відповідач не мав рації в тому, що його оспорювані висловлювання щодо позивачів були лише оцінками (думками) публічної діяльності позивачів. Як зазначалося раніше, більшість висловлювань відповідача щодо позивачів мали характер констатації фактів, а не просто критичних оцінок певної поведінки позивачів. Слід підкреслити, що одна справа - критика за виконання особою певної функції, яка допустима, якщо вона не містить образливих чи непристойних висловлювань, а інша справа - безпідставне звинувачення певної особи в поведінці чи вчиненні дій, заборонених законом, або дискредитація з інших причин в очах громадськості, яка не підпадає під рамки допустимої критики, якщо вона не підкріплена фактами.

Як наслідок, слід було зробити висновок, що безпідставне твердження відповідача про те, що позивачі отримують кошти для своєї діяльності від підприємств, які виробляють зброю в Криму, "відмивають гроші" або використовують "брудні гроші", а також пов'язані з російськими службами, в інтересах яких вони здійснюють гібридну діяльність, порушує особисті немайнові права позивачів у вигляді їхнього доброго імені (честі, гідності, ділової репутації) та є протиправним.